

PRESENTACIÓ

INTRODUCCIÓ

Del 30 d'octubre al 2 de novembre de 1996 tingué lloc a Lleida el Quinzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Les activitats d'aquests Congressos no es limiten als dies de la seva celebració. Comencen quan les entitats convocants decideixen el lloc que acollirà aquest esdeveniment i qui el presidirà, i acaben quan es dona el relleu a l'equip encarregat de l'organització de la següent edició. En aquest relleu, el testimoni no és cilíndric, ni de fusta o metall, com sol ésser-ho en una cursa atlètica. És el Llibre d'Actes, que, ara per ara, segueix essent paral·lelepípedic i de paper. Qui sap, però, si en el futur les fibres del paper no seran reemplaçades pels bits de les publicacions electròniques.

El Llibre d'Actes és principalment la crònica dels esdeveniments relacionats amb el Congrés, i és també un complement del Llibre de Ponències lliurat als assistents amb la documentació del Congrés. La seva estructura és, per tant, més complexa que la del Llibre de Ponències, que seguia bàsicament el programa científic. En el volum que teniu a les mans trobareu, per una banda, la crònica suara esmentada. A més, conté algunes conferències i contribucions al Congrés que, per diversos motius, no varen poder encabir-se en el Llibre de Ponències, a més de les conclusions de les diverses taules rodones que s'hi celebraren i les resolucions preses per les entitats convocants. L'apartat d'actes intercongressuals recull algunes activitats celebrades entre el Catorzè i el Quinzè Congrés, com ara sessions científiques organitzades per fer-ne la presentació del Quinzè, o d'altres actes que han tingut lloc durant el mateix període i que, tot i no tenir una relació directa amb el Congrés, responien a uns objectius similars.

Aquest Llibre d'Actes, com el Congrés del qual fa la crònica, té una característica distintiva: és el darrer que ha estat imprès —el Llibre— i organitzat —el Congrés— per les entitats convocants de les anteriors edicions. I no és pas perquè s'hagin fet enrera d'una tasca que, en el cas de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, remunta al 1913 (vegeu les dades corresponents a tots els Congressos en les Taules 1 i 2). Com dèiem en la presentació del Llibre de Ponències, els nostres Congressos gaudeixen d'una salut excel·lent. Tant, que gairebé en cada nova convocatòria els surt algun preten-

TAULA 1. Any, ordre, seu, president i ponències dels primers nou CMBLC (1913–1936)

Any	Ordre/Seu	President	Ponències
1913	Primer/Barcelona	Miquel A. Fargas i Roca	Vàlua semiològica de l'examen de la sang
1917	Segon/Barcelona	Joan Freixas i Freixas	Regime alimentici/Tractament del cranc/Endocrinologia/Anestèsies locals
1919	Tercer/Tarragona	Josep M. Roca i Heras	Fisiopatologia del simpàtic abdominal/Tractament de les septicèmies
1921	Quart/Girona	Josep Pascual i Prats	Estasi intestinal crònica/Estat actual, diagnòstic i terapèutic de la parasífilis
1923	Cinquè/Lleida	Josep Tarruella i Albareda	Litiasi biliar/Hemorràgies cerebrals/Tractament de les fractures complicades/Organització hospitalària a Catalunya
1930	Sisè/Barcelona	August Pi i Sunyer	Fisiopatologia i semiòtica renal/Tractament de les peritonitis/Mortalitat fetal i infantil a Catalunya/Fisiopatologia i exploratòria funcional del fetge
1932	Setè/Ciutat de Mallorca	Enric Ribas i Ribas, Joaquim Trias i Pujol	Climatologia/Hipertensió arterial/Tisiologia/Cirurgia de la tuberculosi
1934	Vuitè/Barcelona	Hermenegild Puig i Sais	Estat de xoc/Aspectes epidemiològics de les infeccions més freqüents en els països catalans
1936	Novè/Perpinyà	Joan Puig-Sureda	Reumatisme/Hidatidosi/Diagnòstic precoç dels tumors cerebrals

dent. El Quinzè Congrés ha comptat amb cinc entitats convocants, a les quals s'han afegit tres entitats organitzadores i tres més de col·laboradores. En la Sessió plenària administrativa, que tingué lloc el darrer dia del Congrés, alguna altra institució sol·licità afegir-se a les entitats convocants de les futures edicions. Això, i els problemes administratius i fiscals que comporta l'organització d'una activitat temporal com és un Congrés, empenyé els assistents a proposar la constitució d'una fundació que s'encarregui en el futur d'aquesta tasca, com ho feia l'Associació General de Metges de Llengua Catalana abans de la seva desaparició forçada el 1939.

TAULA 2. Any, ordre, seu, president i ponències dels CMBLC a partir de la represa (1976–1996)

Any	Ordre/Seu	President	Ponències
1976	Desè/Perpinyà	Josep Alsina i Bofill	Dinàmica de la infecció/ Funció social de la medicina
1980	Onzè/Reus	Josep Laporte i Salas	Biologia del càncer/ Ecologia i salut
1984	Dotzè/Castelló– Benicàssim	Emili Balaguer i Perigüell	El procés d'emmalaltir
1988	Tretzè/Andorra	Oriol Casassas i Simó	Manipulació de la matèria viva/Immunodeficiències
1992	Catorzè/Ciutat de Mallorca	Francesc Bujosa i Homar	Alimentació i salut/ Comunicació mèdica als països catalans
1996	Quinzè/Lleida	Ricard Guerrero i Moreno	Genètica, medi ambient i salut/ Formació: un repte de futur que està present ara

FUNDACIÓ ALSINA I BOFILL

La Sessió plenària administrativa dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana no té poder decisor, i les seves resolucions han de ser ratificades per cadascuna de les entitats convocants. I aquestes entitats, renunciant generosament al protagonisme de què gaudien com a convocants d'una activitat que forma ja part de la història de la cultura catalana, acordaren la creació de la Fundació Alsina i Bofill, que quedà oficialment constituïda el 2 de desembre de 1996. De la mateixa manera que hi hagué unanimitat pel que fa a l'establiment d'aquesta entitat, també n'hi hagué pel que fa al seu nom. Donar el nom d'Alsina i Bofill a la fundació que ha d'organitzar els Congressos de Metges i Biòlegs és el millor homenatge que hom pot retre a l'home que féu possible la represa d'aquesta activitat, en organitzar el Congrés de Perpinyà l'any 1976.

La tasca de la Fundació Alsina i Bofill no es limitarà a l'organització dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Entre els seus objectius hi ha: i) la promoció i difusió dels estudis de les ciències de la vida i de la salut, ii) la promoció de l'ús i millora de la llengua catalana en aquest àmbit, iii) l'establiment i manteniment de lligams entre diferents entitats relacionades amb les ciències de la vida i de la salut en les terres de llengua catalana, iv) la publicació d'obres científiques l'abast de les quals estigui comprès en les ciències de la vida i de la salut, i v) la promoció de reunions científiques d'aquest abast en les terres de llengua catalana.

EL CONGRÉS DE LLEIDA

L'organització del Quinzè Congrés —el Congrés de Lleida— comptà amb un motor d'excepció en el president del seu Comitè Local, Josep Pifarré i Barqué. La vintena de membres que componien el Comitè representaven les institucions professionals, universitàries i ciutadanes, i treballaren activament des de bon començament; feren deu reunions al llarg de més de dos anys, des que la ciutat de Lleida fou designada seu del Quinzè Congrés, el 5 de març de 1994. La Comissió Organitzadora i el Comitè Científic també treballaren de valent per tirar endavant l'empresa comuna del Congrés. Però això ja ho trobareu reflectit en altres llocs d'aquest llibre.

Cal esmentar la nombrosa i variada participació al Quinzè Congrés, com pot apreciar-se en les Taules 3 i 4. L'interès per aquest esdeveniment es manifestà no solament en el nombre d'inscripcions, sinó especialment en la massiva assistència a les diferents sessions. L'atenció es mantingué fins a l'última sessió, obligant en alguns moments el públic a estar dret, o, en el cas del jovent, assegut a terra. Volem destacar la nombrosa assistència d'estudiants, fet ja iniciat des del Congrés de la represa, a Perpinyà. I d'entre els estudiants, volem destacar-ne la gran proporció que feren cap a Lleida des del País Valencià (vegeu la Taula 4) i el seu entusiasme i responsabilitat. Aquests

TAULA 3. Participants en els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (1913–1996)

Congrés	Any	Seu	Participants*			
			P	A	E	Total
Primer	1913	Barcelona				
Segon	1917	Barcelona	183	44		227
Tercer	1919	Tarragona	220			220
Quart	1921	Girona	88	32		120
Cinquè	1923	Lleida				
Sisè	1930	Barcelona				
Setè	1932	Ciutat de Mallorca				
Vuitè	1934	Barcelona				
Novè	1936	Perpinyà				
Desè	1976	Perpinyà	418		204	622
Onzè	1980	Reus	510		323	833
Dotzè	1984	Castelló-Benicàssim	398			398
Tretzè	1988	Andorra	406	64		470
Catorzè	1992	Ciutat de Mallorca	189	59	80	328
Quinzè	1996	Lleida	354	59	201	614

*Participants. P: Professionals. A: En 1917 i 1921, vol dir «Adjunts». De 1976 fins ara, vol dir «Acompanyants». E: Estudiants.

TAULA 4. Distribució geogràfica i per categories dels assistents al Quinzè CMBLC

Lloc de procedència	Participants			
	Professionals	Acompanyants	Estudiants	Total
Barcelona	229	30	62	321
Lleida	58	15	56	129
País Valencià	19	3	74	96
Girona	14	2	2	18
L'Alguer	7	8	–	15
Les Illes	8	–	2	10
Tarragona	7	1	1	9
Andorra	4	–	2	6
Madrid	3	–	1	4
Catalunya Nord	1	–	–	1
Osca	–	–	1	1
Bolonya	1	–	–	1
Chicago	1	–	–	1
Houston	1	–	–	1
Tampa	1	–	–	1
TOTAL	354	59	201	614

nois i noies, planter dels professionals de la salut del segle XXI, constituïren un element essencial del Congrés, en aportar-hi una visió més lliure d'interessos dels problemes que afecten els professionals de les ciències de la vida i de la salut als països de parla catalana.

RESOLUCIONS DE LES ENTITATS CONVOCANTS DELS CONGRESSOS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

De la Sessió plenària administrativa del Quinzè Congrés sorgiren dues propostes de resolució que havien de ser discutides posteriorment per cadascuna de les entitats convocants. Després que les corresponents juntes haguessin pres una decisió sobre les dues propostes, els representats de cadascuna de les entitats convocants del Quinzè Congrés signaren les resolucions. La primera era la decisió de constituir la Fundació Alsina i Bofill, que com hem comentat més amunt, s'encarregarà de l'organització dels futurs Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. La segona resolució feia referència a la proposta d'una declaració sobre les anomenades «medicines alternatives», que fou presentada en la Segona Ponència del Congrés. Aquesta declaració la trobareu al final de les pàgines dedicades a la Sessió administrativa.

ACTIVITATS INTERCONGRESSUALS

Les ordinacions dels Congressos recomanen la realització de sessions intercongressuals en diferents indrets dels països catalans, que poden coincidir amb sessions científiques organitzades per les entitats convocants, o bé per altres institucions relacionades amb les ciències de la vida i de la salut o amb la cultura catalana. En algun cas, la presentació del Congrés és el motiu per organitzar interessants sessions científiques. En d'altres ocasions, per contra, hom aprofita l'avinentesa d'una reunió per fer-hi conèixer la futura celebració del Congrés. Fruit d'algunes d'aquestes sessions són diversos escrits inclosos en aquest Llibre d'Actes.

AGRAÏMENTS

Com dèiem més amunt, el Congrés acaba quan es dona el relleu al següent, mitjançant la presentació pública del Llibre d'Actes. Són moltes les persones que han col·laborat per arribar a aquest punt. Per una banda, els autors dels textos—sense el seus escrits aquest llibre no existiria—; les seves contribucions en uns casos procedeixen directament del Congrés i en d'altres de sessions intercongressuals. En segon lloc, les persones que, des de la secretaria del Quinzè Congrés, han treballat al llarg de molts mesos en el procés d'elaboració del llibre i en d'altres activitats relacionades: Isabel Gallego, Marta Montolio, Arantxa Gorostiza, Eulàlia Massana, David Isamat i Antoni Navarrete han format l'equip jove. Al seu darrere tenien Carmen Chica, coordinant tasques i persones, i Mercè Piqueras, organitzant el cúmul d'informació produïda pel Congrés. Agraïm profundament els consells i correccions, acurades i oportunes, de dues persones de professió ben diferent, però que comparteixen el mateix amor per la llengua i la cultura; es tracta d'Oriol Casassas (metge) i de Pere Villalba (filòleg clàssic). Hem d'esmentar també l'ajut d'Anna Diloy, jove periodista i experta tipògrafa, i l'assessorament de Cèsar Viguera, en diferents fases i aspectes del procés editorial. I un cop més hem d'agrair a Impremta Badia la feina tan acurada en l'edició del Llibre de Ponències i del Llibre d'Actes, i la diligència i interès especial amb què ha dut a terme la seva tasca.

COMIAT I DESIG

En iniciar-se l'any 1998 es farà la presentació pública d'aquest Llibre d'Actes. Serà el comiat d'una època dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana i l'inici d'una altra. Una època que augurem d'esplendor sota l'aixopluc i estímul de la Fundació Alsina i Bofill.

RICARD GUERRERO

President del Quinzè Congrés de Metges
i Biòlegs de Llengua Catalana